

Kérdések az *Operatőri ismeretek* szóbeli vizsgához

Kolozsvár, 2023. január 25.

A vizsga 3 kérdésre való válaszból áll. Minden diák kap I. egy fényvel (megvilágítással) kapcsolatos kérdést, II. egy kamerahasználattal kapcsolatos kérdést, és III. egy vizuális koncepcióval kapcsolatos kérdést.

I. MEGVILÁGÍTÁS (Ecleraj)

1. A fény természete, szerkezete, spektruma, színhőmérséklete, mértékegységei. A megvilágítás kontrasztja. Irányított és szórt fény. Természetes és mesterséges fényforrások.

Natura și structura luminii, spectrul, temperatura de culoare, unități de măsură. Contrastul eclerajului. Lumină direcționată și lumina difuză. Surse artificiale și naturale de lumină.

Direkt és másodlagos fények. A filmben használatos fényforrások és megvilágítássegédfelszerelés. Az expozíciós háromszög (fényérzékenység, blendenyílás, záridő). Fehéregyensúly.

Lumini directe și secundare. Surse de lumină folosite în film și echipamentul adițional pt. ecleraj. Triunghiul de expunere. Balansul de alb.

2. A filmkép színének összetevői: a szín tulajdonságai, a fény színhőmérséklete, a fény színhőmérsékletének megváltoztatása. Színkeverés (a színekör) – és felhasználása a képi utómunkában. Színkontraszt (7 féle) és a kép kontrasztja.

Componentele coloristice ale imaginii de film: proprietățile culorii, temperatura de culoare a luminii, schimbarea temperaturii de culoare. Mixajul chromatic (ceroul cromatic) – post procesare. Contrastul culorilor (cele 7) și contrastul imaginii.

3. Exponometriai mértékegységek, az optimális expozíció meghatározása, high key és low key, fénymérés (beeső, visszavert, csillogás, a fény terjedésének a kamera optikai tengelyéhez viszonyított szöge függvényében, stb.) A 18%-os szürke tábla jelentősége. Alulexponálás és túlexponálás.

Unități de măsură exponometrice. Măsurarea luminii (lumină incidentă, reflectată, luminometre, sclipiri, în funcție de unghiul închis cu axa optică a obiectivului, etc.) Expunerea optimală. High key și low key. Semnificația cardului de gri de 18%. Subexpunere și supraexpunere.

4. A kép kontrasztjának összetevői (a megvilágítás kontrasztja, az objektív tulajdonságai, a látószög befolyása, a fényérzékeny felület tulajdonságai, a filmezendő tárgy tulajdonságai, a környezet befolyása, stb.)

Componentele contrastului imaginii (contrastul eclerajului, proprietățile obiectivului, influența unghiului obiectivului, proprietățile suprafeței fotosensibile, proprietățile suprafeței subiectului filmat, influențele anturajului, etc.

5. Szűrők (fekete-fehér filmzés esetében, színes filmzés esetében, kamerára és fényforrásra: korrekciós, konverziós, kompenzáló, ND, polarizációs, lágyító, ködösítő, speciális, stb.). Optikai szűrők és digitális szűrők.

Filtre pe cine-cameră și pe surse de lumini. Filtre folosite în filmarea în alb-negru și în cazul imaginii color. Filtre de corecție, conversie, de compensare, filtre ND, de polarizare, soft, fog, speciale, etc. Filtre optice și filtre de post-editare.

6. A világítás korszakai

Estetica eclerajului în diferite perioade din istoria filmului.

7. A nappal hatás külsőben és belsőben (stúdióban és természetes belsőben).

Efectul de zi în exterior și în interior (în studio și în locație naturală).

8. Éjszaka hatás külsőben és belsőben, amerikai éjszaka, magic hour, stb.

Efectul de noapte în interior (studio și locație naturală), day for night, magic hour, etc.

9. Külső és belső összekötése – megvilágítási problémák.

Probleme de ecleraj în cazul legării interiorului cu exteriorul într-o singură scenă.

10. Hajnal és alkony hatás (kora és késő), külsőben és belsőben.

Efectul de zori și de amurg, în interior și în exterior - Golden hour versus Blue Hour.

II. A KAMERA MINT KIFEJEZŐESZKÖZ (Expresivitatea camerei de filmat)

1. Alapfogalmak: Beállítás (snitt), felvétel, kép, jelenet, plán (képméret), az objektív látószöge (tér, mélység – egy kis optika-ismeret, nagylátószög, normál és teleobjektívek, mélységélesség, az objektív kiválasztása, a kamera távolsága az akció körétől). Az objektív perspektívája, a tér tömörítése, a perspektíva manipulálása, szelektív képélesség.

Notiuni de bază: cadru, take, imagine, scenă, încadratură, tipul obiectivului (spațiu, adâncime – cunoștințe optice, profunzimea de câmp, obiectiv superangular, normal și teleobiectiv, alegerea obiectivelor, distanța camerei de locul acțiunii). Perspectiva obiectivului, comas area spațiului, manipularea perspectivei, șarful selectiv.

2. A beállítás típusa: objektív szemszög, szubjektív szemszög, a kamera az egyik szereplőt képviseli – szubjektív kamera, a néző láthatóvá válik, nézőpont: szemszög (POV), ansnitt, senkinek sem a szemszöge, a mesélő szemszöge.

Punctul de vedere al cinecamerei: punct de vedere obiectiv, punct de vedere subiectiv, camera reprezintă un personaj – cameră subiectivă, spectatorul devine vizibil. Punctul de vedere: POV, ce se întâmplă când nu este punctul de vedere a nici unui personaj, punctul de vedere al naratorului.

3. A kompozíció (kompozíciós egyensúly, zárt és nyitott kompozíciók, a figyelem fókusza).

Compoziția (echilibrul compozițional, compoziții închise și deschise, focusarea atenției).

4. A kameramozgás: A kameramozgás fajtái (kétdimenziós – svenk, zoom, háromdimenziós, összetett kameramozgások, speciális kameramozgatók. A kameramozgás jellege: lekövető, átkötő, leíró, dinamikus). A kameramozgás funkciói: térábrázolás, belső vágás, ritmus és atmoszférateremtés, hangsúlyozás. Kameramozgás és nézőpont. Kameramozgás és vágás. A kameramozgás tempója. A kézikamera.

Mișcări de cameră: ce mișcări de cameră există (mișcări de două dimensiuni: panoramare, zoom, de trei dimensiuni, mișcări de cameră compuse, modalități speciale de mișcare a camerei. Genul mișcărilor de cameră: de urmărire, de legare, de descriere, mișcări dinamice). Funcțiile mișcărilor de cameră: descrierea spațiului, montaj interior, ritm, crearea atmosferei, accentuare. Mișcări de cameră și punctul de vedere. Mișcări de camera și montaj. Ritmul mișcării de cameră. Camera ținută în mână.

5. Filmtér és filmirány: Folyamatos tér (akciótengely, nézésirány, mozgásirány, a statikus akciótengely, a dinamikus akciótengely, mikor áthágható az akciótengely?)

Spațiu de film și direcții în spațiul de film. Spațiul continuu (axul, direcția privirii, axul static, axul dinamic, când putem trece axul?

6. A plán és a többi kifejezőeszközzel való összefüggései (Plán és látószög, plán és nézőpont, plán és látószög, stb.)

Încadratura și relația lui cu restul elementelor de exprimare cinematografică (încadratura și punctul de vedere, încadratura și tipul obiectivului, etc.)

7. Az objektív látószöge, és a többi kifejezőeszközzel való összefüggései (látószög és kameramozgás, látószög és képen belüli mozgás, látószög és plán, látószög és nézőpont, stb).

Tipul obiectivului și relația lui cu restul elementelor de exprimare cinematografică (cu mișcări de cameră, cu mișcări în interiorul imaginii, cu încadratura, cu punctul de vedere).

8. A filmezés előkészítése. Operatőri próbák (tesztek). Az operatőr közreműködése a rendezővel, világosítóval, kameraasszisztenssel, scenográfussal, sminkessel, stb. A storyboard. Jelenetrögzítési sablonok (átlapozásos technika és master technika). Mit írunk a csapóra? Többkamerás felvételek.

Pregătirea filmărilor. Teste făcute de operator. Relația de muncă dintre operator și restul echipei: regizor, luminiști, asistentul de cameră, scenograf, machioză, etc. Storyboardul. Modalități de înregistrare a scenei (tehnica cronologică și tehnica master). Ce scriem pe clachetă? Înregistrări cu mai multe camere.

9. Képfarmátumok és filmes formátumok. A képkocka vagy a szenzor mérete, a kép oldalarányai, a kép felbontása. Szenzor típusok. Bit ráta és színmélyég. Log profilok. Képi utómunka.

Formate de imagine și formate de film. Mărimea imaginii de film pe peliculă sau al sensorului, formatul imaginii, rezoluție. Tipuri de senzori. Bitrate și profunzimea de culoare. Profiluri log. Post producție de imagine.

10. Speciális filmezések (Green box, chroma key, félig áteresztő tükör, víz alatti filmezés, pixiláció, stb.)

Filmări speciale (green box, chroma key, oglindă semi-transparentă, înregistrări subacvatice, pixilație.

III. A VIZUÁLIS KONCEPCIÓ (Conceptia vizuală)

1. Filmkép és festészet viszonya.

Relații dintre estetica imaginii de film și pictură.

2. Filmidő: Folyamatos idő – időgrás, idősűrités, kulcsponugrásos vágás, hogyan jeleníti meg a film a múltat? Jövő idő. Mi a helyzet a feltételes móddal? A film lüktetése.

Timpul în film: timp continuu, săritura în timp, compresarea timpului. Cum apare în film timpul trecut. Viitorul. Imaginația. Pulsarea filmului.

3. Az arc filmezése (*Filmarea portretului*). A táj filmezése (*Filmarea peisajului*).

4. A reklámfilmzés sajátosságai (*Specifica filmării reclamelor*).

5. Játékfilmes filmezési sajátosságok (*Specifica realizării imaginii în filmele de ficțiune*).

6. Dokumentumfilmes filmezési sajátosságok.

Specifica realizării imaginii în filmele documentare.

7. A képi szimbólum fogalma, és megvalósítási példák.

Simbolul vizual și exemple de realizare.

8. A film vizuális koncepciója. A képszerkezeti alkotóelemek strukturális összefüggései.

Concepția vizuală a filmului. Relațiile structurale dintre mijloacele de exprimare vizuale.

9. A film rejtett rendje. Vizuális konzekvencia.

Ordinea ascunsă a filmului. Consecvența imaginilor.

10. Műfaji vizuális sajátosságok.

Specificul vizual al diferitelor genuri de film.

AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK

Blain Brown: *Cinematography – Theory and Practice (Image making for Cinematographers, Directors, and Videographers)*. Focal Press, 2002.

Blain Brown: *Motion Picture and Video Lighting – second edition*. Focal Press, 2007.

Szabó Gábor: *Filmes könyv – hogyan kommunikál a film?* Ab Ovo kiadó, 2002.

Vagyóczky Tibor: *Kézikönyv film és TV alkotóknak*. HSC, 2009.

Clifford Thyrlow: *Totul despre scurt metraj*. IBU Publishing, 2010.

Verne Carlson, Sylvia E. Carlson: *Professional Lightind Handbook*, second edition. Focal Press, London.

Mark Galer, Les Horvat: *Imaginea digitală*. Ad Libri, 2004.

Angela Dalle Vacche: *Cinema and Painting – How Art Is Used in Film*. 1997.

Walter Murch: *Egyetlen szempillantás alatt – gondolatok a filmvágásról*. 2010.

Kris Malkiewicz: *Film Lighting – Practice*. Hall Press 1986.

Kris Malkiewicz: *Cinematography*. Fireside, 1989.

Patrick Keating: *Hollywood Lighting from the Silent Era to Film Noir*. Columbia University Press, 2010.

Lakatos Róbert: Képi problémák a „Home made” filmezés területén. *MEDOK* 2008/4, 67–71. Megtalálható elektronikus formában a szak honlapján.

Lakatos Róbert: Hagyomány és újszerűség Sergej Paradzsanov filmjeinek képi szerkezetében, *MEDOK* 2008/ 3, 51–63. Megtalálható elektronikus formában a szak honlapján.

Lakatos Róbert: *A kamera, mint kifejezőeszköz* – [elektronikus formában a szak honlapján](#).

Szakkifejezések románul:

Clacheta – csapó, plonjeu – magas kameraállás, contraplonjeu – alacsony kameraállás, contrejour – ellenfény, câmp adanc – nagy mélységélesség, focus neclar – unsharp, formatul imaginii (standard, Cinemascope, etc) – oldalarány, Gel – a CTB és CTO fóliák, lavalierie – csipik, mizanscena, noapte americană, panoramare, panoramare verticala, obturator – a szektor, prospecție – helyszínelés, storyboard, subexpunere, supraexpunere, sursa principală – főfény, trans-trav.